Rekomendacje dla Oceny zasobów pomocy społecznej za rok 2016 dla gminy Stary Sącz

Artykuł 16 a ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. (Dz.U. z 2015 r. poz.163 z późn.zm) nakłada na gminy obowiązek przygotowania oceny zasobów pomocy społecznej w oparciu a analizę lokalnej sytuacji społecznej i demograficznej. Ocena wraz z rekomendacjami jest jedną z podstaw do planowania budżetu Ośrodka na rok następny. Rolą Gminy w zakresie realizacji zadań pomocy społecznej jest zaspokajanie w środowisku lokalnym indywidualnych potrzeb wspólnoty mieszkańców. Wspólnota za pośrednictwem wyspecjalizowanych służb podejmuje działania zmierzające do niwelowania różnic w procesie zaspokajania podstawowych potrzeb wówczas, gdy są one wywołane czynnikami niezależnymi od jednostek czy rodziny. Na szczeblu Gminy pomoc społeczna kierowana jest wprost do osób najbardziej potrzebujących. Skupia się na doraźnym rozwiązywaniu konkretnych problemów.

1. Zwiększenie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych.

W związku z postępującym starzeniem się społeczeństwa, niezmiernie ważnym staje się wzmocnienie środowiskowych form wsparcia dla osób starszych i niepełnosprawnych, poprzez rozwój usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania, polegający na zwiększeniu ich zakresu godzinowego i terytorialnego. Konieczność wzmożonej potrzeby rozwoju usług opiekuńczych odzwierciedla większa liczba osób korzystających z tej formy wsparcia świadczonego przez OPS oraz analiza struktury demograficznej mieszkańców gminy Stary Sącz, gdzie widać niewielki aczkolwiek stały wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej populacji mieszkańców gminy. Dodatkowym atutem przemawiającym za tym działaniem jest utrzymanie osób w ich lokalnych środowiskach, które są im dobrze znane i gdzie się najlepiej czują. Ponadto spora grupa osób starszych i niedołężnych nie wyraża chęci przeniesienia się do domów pomocy społecznej. Nie bez znaczenia jest też fakt, że usługi opiekuńcze są dużo tańszym rozwiązaniem dla gminy niż umieszczanie osób w DPSach.

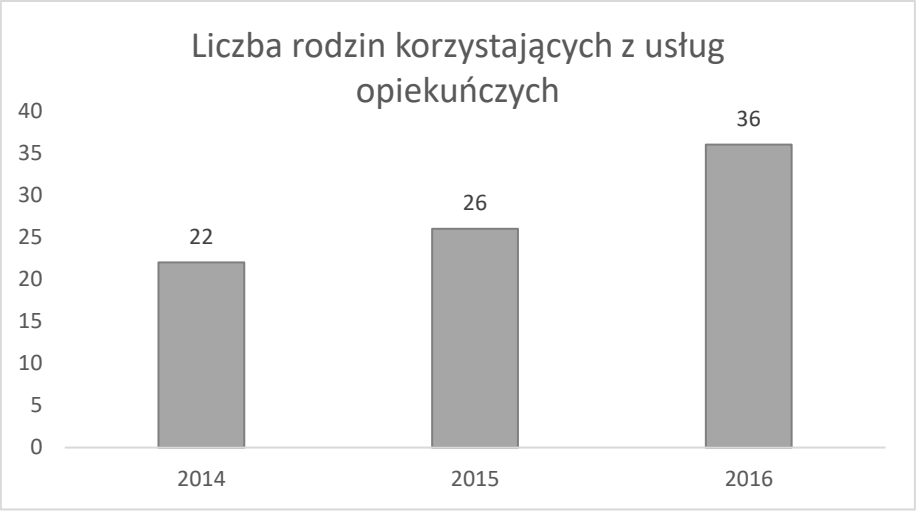

2. Przeznaczenie większej liczby środków finansowych na pomoc w formie specjalnych zasiłków celowych dla osób starszych i schorowanych.

Jako, że żyjemy w społeczeństwie starzejącym się, a także z uwagi na wzrost liczby osób starszych i samotnie gospodarujących, co często powiązane jest z emigracją zarobkową pozostałych członków rodzin, koniecznym staje się również przeznaczenie większej liczby środków własnych na pomoc w formie specjalnych zasiłków celowych udzielanych bez względu na kryterium dochodowe dla osób starszych i schorowanych, które coraz częściej stają się klientami OPSu. Osoby te często, formalnie przekraczają kryterium dochodowe uprawniające do korzystania ze świadczeń pomocy społecznej, jednak wobec znacznych wydatków ponoszonych na leki i leczenie, ich sytuacja finansowa jest niedobra.

3. Zwiększenie środków finansowych przeznaczonych na koszty pobytu w domach pomocy społecznej.

Również z powodu wyszczególnionych powyżej przesłanek uzasadnione jest zaplanowanie środków własnych przeznaczonych na pokrycie kosztów pobytu osób starszych w domach pomocy społecznej. OPS kieruje do domów pomocy społecznej jedynie uzasadnione przypadki tj. osoby wymagające całodobowej opieki z powodu wieku, choroby, lub niepełnosprawności, niemogące samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, którym nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych. Z biegiem lat środki

wynoszone przez gminę Stary Sącz na ten cel są coraz wyższe i należy sądzić, że ten trend będzie się utrzymywał.

Liczba osób umieszczonych oraz koszty DPSów w poszczególnych latach.

	Lata		
	2014	**2015**	**2016**
Liczba osób umieszczonych	17	19	21
Kwota świadczeń	334 820	388 181	478 000

4. Utworzenie Dziennego Domu Pomocy Społecznej dla osób starszych.

Politykę senioralną w gminie należałoby także rozszerzyć w kwestii utworzenia Dziennego Domu Pomocy Społecznej. Taka placówka osobom starszym, ale wciąż aktywnym umożliwiałaby zagospodarowanie czasu wolnego, kreatywną aktywność, zajęcia rehabilitacyjne, integrację społeczną oraz miłe spędzenie dnia w towarzystwie osób dzielących podobne zainteresowania. Ze względu na to, że byłby to pobyt dzienny, osoby starsze nie zerwą kontaktu z najbliższą rodziną i otoczeniem.

5. Zapewnienie ciepłych posiłków dla dzieci w okresie wolnym od nauki.

W okresach wolnych od nauki nie organizowano we wszystkich szkołach dożywiania w formie gorącego posiłku dla dzieci. W okresie wakacyjnym z gorącego posiłku (obiadu) korzystało 7 dzieci w lipcu i 4 dzieci w sierpniu 2016 r. Zatem pomoc w formie dożywiania dzieci w okresie wolnym od nauki była ograniczana. Należy zauważyć, że w czerwcu 2016 r. pomocą w formie gorącego posiłku było objętych 436 dzieci, we wrześniu 2016 r. - 355 dzieci. Trudno zatem przypuszczać aby w okresie wakacji w ich rodzinach nastąpił taki wzrost dochodu, aby rodziny dzieci dożywianych w okresie I półrocza przestały spełniać przesłanki do otrzymania pomocy i jednocześnie zaczęły je z powrotem spełniać we wrześniu.

Należy zwrócić uwagę, że zaprzestanie realizacji programu w wakacje, nie znajduje uzasadnienia na gruncie obowiązujących przepisów. Pamiętać należy, iż realizacja zadania gminy o którym mowa w art. 17 ust. 1 pkt 3 w związku z art. 48 ust. 1 i 4 ustawy o pomocy społecznej nie powinna ograniczać się do organizacji wyżywienia dzieci w okresie roku szkolnego.

6. Zapewnienie ciepłych posiłków dla osób dorosłych.

Strategicznym celem Rządowego Programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania" jest ograniczenie zjawiska niedożywienia dzieci i młodzieży z rodzin o niskich dochodach lub znajdujących się w trudnej sytuacji, ze szczególnym uwzględnieniem uczniów z terenów objętych wysokim poziomem bezrobocia i ze środowisk wiejskich oraz osób dorosłych, w szczególności osób samotnych, w podeszłym wieku, chorych lub osób niepełnosprawnych.

W gminie w ramach Programu dożywianie odbywa się głównie w oparciu o organizowanie ciepłych posiłków dla uczniów w szkołach, a dla osób dorosłych w formie rzeczowej – artykuły żywnościowe.

Zasadnym wydaje się rozszerzenie ww. oferty o ciepłe posiłki świadczone dla mieszkańców gminy przez wyłonioną firmę zajmującą się usługami gastronomicznymi. Stołówka taka może działać na terenie Starego Sącza (największe skupisko mieszkańców), ale będzie także otwarta dla osób z sołectw. Skierowania do stołówki zapewni OPS dla osób, które spełnią kryteria udzielenia tej formy pomocy.

7. Wprowadzenie projektów, w tym socjalnych dot. przeciwdziałania przemocy w rodzinie, rozwinięcia poradnictwa w zakresie wsparcia rodzin przeżywających trudności opiekuńczo – wychowawcze.

W gminie znajdują się rodziny dotknięte problemem przemocy oraz przeżywające trudności opiekuńczo – wychowawcze nad dziećmi. W 2016 r. prowadzono 32 sprawy związane z procedurą „Niebieskiej karty". 18 rodzin objętych jest pracą asystenta rodziny. Oprócz działań związanych z Zespołem Interdyscyplinarnym, asystentury rodzin, Punktem Konsultacyjny do Spraw Uzależnień i Przemocy w Rodzinie ważną sprawą wydaje się utworzenie grup wsparcia dla ww. rodzin. Grupy te będą prowadzone przez specjalistów działających w obszarze profilaktyki i poradnictwa rodzinnego. Spodziewane rezultaty tego działania to m. in.: odbudowa i rozwinięcie więzi rodzinnych, tworzenie prawidłowych postaw wychowawczych, zapobieganie zachowaniom patologicznym.

8. Zwiększenie liczby osób korzystających z zasiłku okresowego.

Ze względu na charakter świadczenia jakim jest zasiłek okresowy, samo pozyskanie informacji o możliwości spełniania przez osobę lub rodzinę przesłanek do otrzymania zasiłku okresowego w toku realizacji zadań ośrodka pomocy społecznej, oznacza obowiązek podjęcia

stosownych działań, np. poprzez wszczęcie postępowania administracyjnego w sprawie przyznania zasiłku okresowego z urzędu.

Istotą pomocy społecznej jest zasada subsydiarności rozumiana jako zapobieganie, a w razie wystąpienia sytuacji uzasadniających korzystanie z pomocy społecznej wspieranie osób/ rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb umożliwiających życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Decyzje wydawane w sprawach części świadczeń, w tym zasiłków okresowych należy zaliczyć do aktów administracyjnych co do zasady, związanych tj. takich, które nie pozostawiają organowi wyboru rozstrzygnięcia.

9. Utworzenie mieszkań chronionych.

Jednym z największych problemów, jakie istnieją na terenie gminy jest brak mieszkań chronionych i niedostateczna liczba lokali socjalnych. Mieszkania chronione dla osób starszych, bezdomnych lub dla osób z zaburzeniami psychicznymi w istotny sposób poszerzyłyby ofertę pomocową dla mieszkańców potrzebujących takich form wsparcia. Mieszkanie chronione zapewnia warunki samodzielnego funkcjonowania w środowisku, w integracji ze społecznością lokalną, jest formą pomocy społecznej przygotowującą osoby tam przebywające, pod opieką specjalistów (np. opiekunki środowiskowej) do prowadzenia samodzielnego życia lub zastępującą pobyt w placówce zapewniającą całodobową opiekę. Zauważyć należy również, iż w Urzędzie Miejskim w Starym Sączu oczekują na pozytywne rozpatrzenie wnioski mieszkańców, którzy zwrócili się z prośbą o przyznanie im wsparcia w formie mieszkania socjalnego.

10. Upowszechnianie informacji o działalności Ośrodka (o projektach, wydarzeniach, programach).

Istotną kwestią jest upowszechnienie informacji o działalności Ośrodka. Pracownicy socjalni starają się szczegółowo informować klientów o formach pomocy, uprawnieniach i zasobach innych instytucji. Jednakże spora grupa osób nie wie gdzie szukać pomocy lub tak zwanego „pierwszego kontaktu”, stąd potrzeba rozpropagowania działalności Ośrodka nie tylko na stronie internetowej, ale także poprzez plakaty, ulotki, a także artykuły zamieszczone poprzez lokalne media prasowe i internetowe. Dzięki temu poszerzy się świadomość mieszkańców o pomocy, z której mogą skorzystać, a w efekcie przyczyni się do wyeliminowania sytuacji dysfunkcyjnych czy patologicznych.

11. Poprawa warunków lokalowych Ośrodka.

Należy także zwrócić uwagę na fakt niedostatecznych warunków lokalowych panujących w OPSie, które nie sprzyjają zarówno komfortowi obsługujących klientów jak i zatrudnionych pracowników. Warunki, w których obecnie funkcjonuje Ośrodek nie spełniają podstawowych zasad atmosfery poufności w kontaktach pracownik socjalny – klient, która jest niejednokrotnie niezbędna do adekwatnego zdiagnozowania problemów panujących w rodzinach podopiecznych.